
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

הנחיית קבוצות - 3020

תאריך עדכון אחרון 28-09-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): נירית ריין שריאל

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: nirit.sariel@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי ג 10.30-11.30 בתיאום

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קבוצות משמשות בעבודה סוציאלית כאמצעי ליצירת שינוי במצבם של הלקוחות במצוקה. קורס זה הוא מבוא לשימוש במתודה הקבוצתית ככלי התערבות, ועוסק בתיאוריות מרכזיות על קבוצות, בהסברים על התהליכים הקבוצתיים, כוחות הפועלים בקבוצה, ובסוגיות הכרוכות בהקמה והנחיה של קבוצות.

מטרות הקורס:

למידה של מושגים בסיסיים מעולם הנחיית הקבוצות והיכרות ראשונית עם תפקידי המנחה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לזהות תהליכים קבוצתיים.

להכיר תופעות שמתקיימות בקבוצות.

להתנסות בהנחיית קבוצה תוך כדי קבלת משוב קונסטרוקטיבי מהמשתתפים והמרצה

דרישות נוכחות (%) :

100%

שיטת ההוראה בקורס: קריאה, דיונים, הצגה של וורבטים, הגשת תרגיל, הנחיית עמיתים וצפייה בסרטים וסרטונים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מהי הקבוצה, יתרונותיה

2. מאפייני קבוצה, סוגי קבוצות, הקמת קבוצה

3. תוכן ותהליך: תהליכים וכוחות הפועלים בקבוצה

4. שלבים בהתפתחות קבוצה

5. הקבוצה כ"שלם"

6. תורתו של ביון

7. תפקידים בקבוצה

8. השתקפויות והדהוד בקבוצה

9. אתגרים בהנחיה: קונפליקטים והתנגדויות בקבוצה

10. תפקיד המנחה

11. סיום ופרידה בקבוצה

חומר חובה לקריאה:

רשימת קריאה (פריטי חובה בכוכבית)

מבוא לעבודה קבוצתית

ברמן, א' (2015). מהו הקבוצתי בטיפול קבוצתי? מתוך: ר' פרידמן וי' דורון (עורכים), טיפול קבוצתי אנליטי בארץ זבת חלב ודבש, (61-77), קריית ביאליק: "אח" בע"מ.

*הגורמים הטיפוליים בקבוצה: יאלום, א' ולשץ מ' (2005). טיפול קבוצתי תאוריה ומעשה (עמ' 21-38). אור יהודה: הוצאת כנרת זמורה ביתן/מגנס

מאפיינים וסוגי קבוצות, הקמת קבוצה

אורט, מ, וזילברמן, מ. (2011). מיומנויות הנחייה לקבוצות- מדריך למנחה (עמ' 35-11). קריית

ביאליק: "אח קסן, ל'. (1997) " סיווג ותכנון עבודה בקבוצות במסגרת התערבות ישירה בעבודה

סוציאלית. "חברה ורווחה, ט"ו (1), 43-62.

בהרב' ז' (2001). מסע קבוצתי (עמ' 23-27). הוצאת גל.

*יאלום, א', ולשץ, מ'. (2006). פרק 10: הקמת קבוצה: מקום, זמן, גודל, הכנה. בתוך: א' יאלום

ומ' לשץ, טיפול קבוצתי - תיאוריה ומעשה. (עמ' 284-310). ירושלים: הוצאת מאגנס.

תוכן ותהליך בקבוצה

פרל, ג' ופלד ע' (2007). פיתוח מודל מובנה לעבודה קבוצתית, רגישה לתהליכים בקבוצה. חברה

ורוחה, 642 - 621. (4). ז"כ

- יאלום, א' ולשץ מ' (2006). טיפול קבוצתי תאוריה ומעשה (עמ' 39-72). אור יהודה: הוצאת כנרת.

Racine, N. M., Smith, A., Pelletier, W., Scott-Lane, L., Guilcher, G. M. T., & Schulte,

F. (2018). Evaluation of a support group for parents of children hospitalized for

cancer and hematopoietic stem cell transplantation. *Social Work with Groups*(4),

276-290. doi:

הקבוצה כ"שלם"

*תלמי, ש'. (2017). הקבוצה כמרחב מחולל זהויות- מחלל זהויות. מקבץ כתב העת הישראלי להנחיה

וטיפול קבוצתי, 21, עמ' 7-19 http://il.org.nli.uli/:http19-71035076?pl.uls_opac/pqd/libnet~

*ביברינג, נ. (1993). הזהות השלכתית - מנגנון המסביר תהליכים סמויים במשפחות ובקבוצות. חינוך

וסביבה- שנתון מכללת סמינר הקיבוצים, ט"ו, 197-208.

וולס ל. ג' (1997). פרספקטיבה סוציו-אנליטית על יחסים בין אישיים וקבוצתיים בתוך רוזנוסר, נ' ונתן,

ל'. (עורכים). הנחיית קבוצות מקראה. ירושלים המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.

Malcolm, P. (1989). The group-as-a-whole approach in Foulksian group analytic

psychotherapy. *Group*, 13, 212-216. <https://doi/10.1007/BF01473152>

תורתו של ביון

*רייך, נ.ג' (1997). עבודתו של ביון על קבוצות. בתוך נ' רוזנוסר ול' נתן (עורכים). הנחיית קבוצות

מקראה (עמ' 103-114). ירושלים: המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.

תפקידים בקבוצה

זיו, י., ובהרב, י. (2011). פרק 8: תפקידים פסיכולוגיים בקבוצה. בתוך: זיו, י., ובהרב, י. מסע קבוצתי: המדריך למנחה קבוצות. (עמ' 103-119). הוצאת גל.
*מקנזי ר.ק' ולייבסלי ד.ג'. (1997). תפקידים חברתיים בקבוצות פסיכותרפיה. בתוך נ' רוזנוסר ו ל' נתן (עורכים), הנחיית קבוצות - מקראה. ירושלים: המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.
Shulman, L. (2012). The skills of helping individuals, families, groups, and communities. (pp. 502-572). Itasca, Illinois: F.E. Peacock Publishers.

שלבים בהתפתחות קבוצה
*מקנזי ר.ק' ולייבסלי ד.ג'. (1997). מודל התפתחותי של טיפול קבוצתי קצר מועד. בתוך נ' רוזנוסר ו ל' נתן (עורכים), הנחיית קבוצות - מקראה (עמ' 187-200). ירושלים: המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.

דור חיים, פ'. (2011). קבוצה ודינמיקה בראי הפסיכולוגיה החינוכית. פסיכולוגיה עברית.

השתקפויות והדהוד
*תודר, מ' ווינברג, ח' (2006). הקבוצה בארץ המראות. מקבץ, 11(1), 35-55.

קונפליקטים והתנגדויות בקבוצה
*הניג מ' (2015). היה היו מנחה...וילד...וילד... קבוצה! תמונות מסע. בתוך ת' עיני להמן ור' שי (עורכות), סיפור קבוצתי מנחים כותבים על דרכם עם קבוצות (עמ' 132-166). אמציה הוצאת ספרים.

סמית, ק' וברג ד.ג'. (1997). תפיסה פרדוקסלית של דינאמיקה קבוצתית. בתוך נ' רוזנוסר ול' נתן (עורכים), הנחיית קבוצות (עמ' 51-74). ירושלים: המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.

תפקיד המנחה
*אלום, א' ולשץ מ' (2006). טיפול קבוצתי תאוריה ומעשה (עמ' 154-164, 198-202). אור יהודה: הוצאת כנרת.

*רוטאן ס.ג' וסטון ו.ג'. (2004). תפקידי המטפל הקבוצתי. בתוך ס.ג' רוטאן ו.ג' סטון (עורכים). פסיכותרפיה קבוצתית- גישה פסיכודינמית (עמ' 173-193). קריית ביאליק: הוצאת אח.

גלינסקי, מ.ג', ושופלר ג' (1981) הבניית קו- הנחיה בהדרכה בעבודה סוציאלית. בתוך: נ. רוזנוסר ול' נתן (עורכים) הנחיית קבוצות (עמ' 385-397). ירושלים: המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.
ויינשטיין, ש., ורון, י. (2001). "למחוק את הזיכרון, את ההבנה ואת התשוקה": תרומת אי הידיעה לעבודת צוות טיפולי רב מקצועי. חברה ורווחה, כ"א (2), 195-212.

סיום ופרידה בקבוצה
*ביסון ר. (2018) מפגש אחרון ופרידה: תהליך הפרידה בסיום הטיפול הקבוצתי. מקבץ. כרך 23 (גיליון 2) 89-111.

אלום, א' ולשץ מ' (2006). טיפול קבוצתי תאוריה ומעשה (עמ' 379-388). אור יהודה: הוצאת כנרת.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 20 %
פרזנטציה

מידע נוסף / הערות:

הקורס משלב למידה תיאורטית עם חוויה והתנסות כמשתתפים בקבוצה וכן באמצעות פרזנטציה (לבד או בזוג) מעין הנחיית עמיתים.